

Motion till riksdagen 2009/10:A296

av **Christina Axelsson (s)**

EG:s utstationeringsdirektiv

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i EU bör verka för att EG:s utstationeringsdirektiv återfår minimikaraktern och att upprätta ett socialt protokoll i EU:s lagstiftning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vid införandet av tjänstedirektivet kräva rättsligt biträde samt att Sverige ratificerar ILO-konvention 94.

Motivering

EG-domstolen meddelade i december 2007 sin dom i målet mellan det lettiska företaget Laval un Partneri Ltd och Svenska Byggnadsarbetareförbundet avdelning 1 och Svenska Elektrikerförbundet, en fråga som Sveriges arbetsdomstol, AD, hade hänskjutit dit. Ruffert-, Laval- och Viking Line-domsluten påverkar hela den europeiska arbetsmarknaden. Domarnas konsekvenser har skapat stor oro för både arbetstagare och arbetsgivare, inte bara i vårt land utan i hela Europa. Principen om lika lön för likvärdigt arbete verkar vara bruten och löne- och anställningsvillkor har blivit ett konkurrensmedel. Utstationerad arbetskraft riskerar att utsättas för diskriminering och arbetsmarknaden utsätts för tryck nedåt mot lägre löner och sämre anställningsvillkor.

På svensk arbetsmarknad har arbetsmarknadens parter ansvaret för regleringen av löne- och anställningsvillkor. Kollektivavtal på svenska arbetsplatser handlar om att alla arbetstagare ska behandlas lika med samma lön och arbetsvillkor oavsett nationalitet eller etnisk härkomst. I vårt land har kollektivavtalen fortfarande hög täckningsgrad och tecknas sedan länge även med utländska arbetsgivare som är här tillfälligt. Vi anser det viktigt att slå vakt om detta väl fungerande system, den svenska modellen, för framtiden. När utstationeringsdirektivet antogs var det avsett att vara ett minimidirektiv, ett

Fel! Okänt namn på

golvet, men det har genom EG-domarna mer visat sig vara ett tak. Vi anser att utstationeringsdirektivet behöver få tillbaka sin minimikaraktär och att gemenskapsrätten ska tillförsäkra fackens rätt att vidta stridsåtgärder över gränserna i EU. Vi anser därför att EU bör anta ett socialt protokoll för att klargöra balansen mellan den fria rörligheten och strejkrätten samt rätten att teckna kollektivavtal.

Ungefär ett år efter att EG-domstolen meddelade sin dom överlämnade Claes Stråth sitt betänkande, den så kallade Lavalutredningen (SOU 2008:123) Förslag till åtgärder med anledning av Lavaldomen, till regeringen. Utredningens uppdrag var att lämna förslag till förändringar i svensk lagstiftning som behöver vidtas till följd av EG- domen. Utredningen visar att det behövs lagändringar i Sverige men också att lagstiftningen i EU behöver förändras. Det har nu uppmärksammats av fler. Inför sin kandidatur för att omväljas till ordförande för kommissionen medgav Barroso vid ett möte med den socialdemokratiska partigruppen i Europaparlamentet att EG-domstolens tolkning av utstationeringsdirektivet i Laval-målet är ett problem och att det behövs åtgärder för att återupprätta likabehandling av arbetstagare.

Det är klart efter EG- domen att det står medlemsstaterna fritt att välja andra system för att fastställa löne- och anställningsvillkor, än de som uttryckligen följer av utstationeringsdirektivet, kollektivavtalsmodellen alltså. Nu diskuteras tjänstedirektivets införande i svensk lagstiftning. Då är det viktigt att även fortsatt kräva en rättslig företrädare, för att ha någon att förhandla fram kollektivavtal med. Om det inte finns någon att förhandla avtalen med kan det vara svårt att upprätthålla vår kollektivavtalsmodell för framtiden. För att Lavalproblematiken inte ska återupprepas krävs en motpart så att fackföreningarna kan teckna hängavtal med de utländska företagen. Då krävs att det finns en rättslig företrädare.

Den nuvarande lagstiftningen om offentlig upphandling ger inte heller de fackliga organisationerna tillräcklig insyn i och påverkansmöjligheter vid specifikationen av upphandlingens innehåll och format. En viktig aspekt av detta är att kollektivavtalsbärande fackföreningar måste ges möjlighet att påverka underlaget för en upphandling. Detta skulle innebära att onödiga misstag kan undvikas på ett tidigt stadium i upphandlingsprocessen. Det är dags att Sverige ratificerar ILO:s konvention 94 som slår fast att offentlig upphandling ska innehålla klausuler som garanterar arbetstagare att löner, arbetstid och andra villkor inte är mindre förmånliga än de som finns i kollektivavtal för arbete av samma sort i den bransch och i det område där arbetet utförs. En ratificering av ILO:s konvention 94 skulle, liksom ett krav på kollektivavtal vid upphandling, förbättra möjligheterna att motverka social dumpning eftersom företag som konkurrerar med hjälp av dåliga villkor för sin personal då kan utestängas från offentliga upphandlingar.

Stockholm den 2 oktober 2009

Christina Axelsson (s)